

بسم الله الرحمن الرحيم

په روسیه کې د واګنر ډلې د مشر بغاوت؛ د پردې تر شا څه وو؟

(ژباړه)

پوښتنه:

د روسیې د واګنر ډلې ځواکونو مشر د ۲۰۲۳م کال د جون په ۲۴مه د روسیې د پوځ پر وړاندې بغاوت وکړ. نوموړي د روسیې پر لوی درستیز او دفاع وزیر سختې نیوکې وکړې او ترې ویې وغوښتل چې خبرو اترو ته ورسره کېږي؛ په ورته وخت کې یې ځواکونو د مسکو پر لور حرکت وکړ. د روسیې ولسمشر په دې اړه لنډ نظر ورکړ؛ دا کار یې خیانت او له شا وار وباله. دغه بغاوت هماغه ورځ د بیلاروس د ولسمشر په منځګړیتوب او بیلاروس ته د واګنر ډلې د مشر له تګ سره په موافقې پای ته ورسېد. د واګنر ډلې دغه بغاوت او بیرته یې ژر درېدو، غرب هیښ کړ.

پوښتنه دا ده چې دغه بغاوت ولې وشو؟ پر روسیه یې اغیزې څه دي؟ او دا چې ایا په دې کې د امریکا یا غرب لاس و که نه؟ وښیئ چې پوښتنه مې یو څه اوږده شوه. جزاک الله خیراً!

ځواب:

د ځواب روښانه کولو لپاره لاندې ټکو ته کتنه کوو:

۱. واګنر یو نیمه حکومتي روسي امنیتي شرکت دی چې په ۲۰۱۴م کال کې تاسیس شو؛ د دغه شرکت مشري مشهور میلیاردر، یوګني پریګوژین کوي. پریګوژین ته د پوتین اشپز وایي او هغه ته ډېر نږدې کس و؛ دا ځکه چې پریګوژین خپل رستورانټ درلود او هلته یې د ولسمشر پوتین لپاره پخلی کاوه. واګنر شرکت د روسیې له دفاع وزارت سره تړونونه لري چې له مخې یې د دغه شرکت غړي د روسیې په پوځي اډو کې روزل کېږي او بېلابېلې وسلې یې په واک کې وي. دغه شرکت د روسیې د حکومت لپاره ناوړه ماموریتونه او بېلابېل اقتصادي فعالیتونه کوي. واګنر شرکت بدنامه "بلک وټر" شرکت ته ورته دی چې په عراق کې یې د امریکایي اشغال په لومړیو کلونو کې له امریکایي سرتیرو سره چټل رول ولوباوه. دا چې ماموریتونه او کړنې یې اصلاً د روسیې له خاورې بهر دي؛ واګنر تر قانوني څار او محاسبې لاندې نه دی او خپلې وژنې، ترور او شکنجې کوي؛ سره له دې روسیې د اوکراین په جګړه کې مرسته ترې واخیسته. پوتین د ۲۰۲۳م کال د جون په ۲۷مه، له قانون پلي کوونکو مسولینو سره په یوه ټلوویزیوني ناسته کې وویل: «دولت یوازې د ۲۰۲۲م کال له مې څخه د ۲۰۲۳م کال تر مې پورې، د واګنر

جنگیالیو ته ۶۸،۲۶۲ ملیارده روبله (شاوخوا ۱ ملیارد ډالر) معاشونه او د هغوی د هڅونې لپاره امتیازونه ورکړي. نو د دغې ډلې مشر د ځواک احساس کړی او فکر کوي چې هر څه کولی شي؛ ځکه چې پیسې، وسلې او لسگونه زره سرتېري لري او په ورته وخت کې د روسیې په خلکو کې هم ځای لري. دغه ځواک دا فرصت ورکوي چې نظام وننگوي او له ستونزو سره یې مخ کړي.

داسې نښکاري چې هغه غرور پیدا کړی او انګېري چې لوړې څوکۍ ترلاسه کولی شي؛ په ځانګړي ډول دې ته په کتو چې د واګنر ځواکونه اوس د سوریې، لیبیا، مالي او منځنۍ افریقا په ګډون په څو هېوادونو کې دي.

۲. واګنر چې د اوکراین په جګړه کې ګډون وکړ، مشهور شو؛ په ځانګړې توګه د باخموت سیمې جګړه چې څو میاشتې اوږده شوه او بلاخره د واګنر ځواکونو ختمه کړه. د دغې ډلې د مشر، یوګني پرېګوژین نوم هم دغه وخت د رسنیو خولې ته ولوېد؛ کله چې ده د روسیې د پوځ پر قومندان او دفاع وزیر نیوکې وکړې چې د اوکراین په جګړه، په ځانګړې توګه د باخموت جګړه کې یې د ده سرتېرو ته لازم امکانات نه وو برابر کړي. هغه پر دفاع وزیر او لوی درستیز نیوکې وکړې؛ ان د خیانت تور یې پرې ولگاوه او د دوی د ګوښه کېدو غوښتنه یې وکړه. سربېره پر دې، هغه تور پورې کړ چې د روسیې پوځ په اوکراین کې لسگونه زره روسان وژلي او د پام وړ سیمې یې دښمن ته پرېښې. یوګني پرېګوژین خپلې خبرې او تورونه د ټلګرام له لارې خپرول. ده همدا راز په اوکراین کې د روسیې له لوري پیل شوې جګړه باندې نیوکې کولې. تر بغاوت یوه ورځ وړاندې، د ۲۰۲۳م کال د جون په ۲۳مه، هغه د ټلګرام له لارې وویل: «د روسیې دفاع وزیر غوښتل مارشال شي او د روسیې د اتل لقب واخلي؛ ځکه خو یې پر اوکراین برید هڅاوه.» هغه زیاته کړه: «دغه ادعا ناسمه ده چې اوکراین تر جګړې وړاندې پر روسیې د برید پلان درلود.» ده دغه راز وویل: «روسي ځواکونو د اوکراین په ختیځ او سوېل کې د اوکرایني ځواکونو تر دفاعي بریدونو وروسته، پر شاتګ پیل کړ.»

۳. د ۲۰۲۳م کال، د جون په ۲۴مه، شنبه سهار، د واګنر ډلې مشر اعلان وکړ چې هغه د روسیې په روستوف ښار کې، چې پر اوکراین د روسیې د یرغل اصلي مرکز دی، پوځي مرکز ته ننوتلی او د هوايي ډګر په ګډون یې څو پوځي اډې نیولې. بیا یې د ټلګرام له لارې وویل: «موږ اوس د پوځ په مرکز کې یو او اوس ۷:۳۰ (د ګرېنویچ پر مهال ۴:۳۰) بجې دي.» هغه وویل: «د هوايي ډګر په ګډون، د روستوف پوځي اډې زموږ په واک کې دي.» بیا یې زیاته کړه: «د اوکراین ډېرې نیول شوې سیمې بېرته له لاسه وتلې او ډیر سرتیري وژل شوي.» هغه یو ځل بیا د روسیې پر پوځ تور ولگاوه چې د جګړې د جبهو په اړه رښتیا نه وايي. د هغه په وینا: «پوځ هره ورځ تر زرو شاوخوا سرتېري له لاسه ورکوي؛» په دې کې پر هغو کسانو سربېره چې له جګړې انکار کوي، هغه کسان هم شاملېږي چې مړه، تپیان یا نادرکه کېږي. هغه زیاته کړه: «لوی درستیز، والري ګراسیموف چې ودانۍ ته زموږ له رسېدو

خبر شو، وټنټېد. هغه دغه راز وويل: «دوی د واگنر ځواکونو د تیتولو هڅه کوله. هغه اعلان وکړ چې سرتیري یې روستوف سرحدی ښار ته ننوتلي؛ بیا ورونژ ښار ته لاړل او ورپسې د لپتسک پر لور وخوځېدل چې له پلازمینې مسکو څخه ۵۱۰ کیلو متره واټن لري او اوس داسې ځای ته رسېدلي دي چې له پلازمینې ۲۰۰ کیلومتره لرې دی.»

پر دغو ټولو ادعاوو او تورونو سربېره یې بیا هم هڅه وکړه چې پوتین په ښکاره تورن نه کړي او د بېرته ستنېدو لپاره یې د پل په توگه وکاروي؛ د ۲۰۲۳م کال د جون په ۲۶مه یې بیا د ټلگرام له لارې وويل: «ما ولسمشر پوتین نه و په نښه کړی او د مسکو پر لور د تگ موخه مو دا نه وه چې نظام سقوط کړو. زموږ ډله هڅه کوي د واگنر ډلې د بې وسلو کولو او له دفاع وزارت سره د هغوی د ادغام مخه ونیسي؛ خپلو ځواکونو ته مو امر کړی چې د وینې توپېدو مخه ونیسي.»

۴. خو هغه پر پوتین د تور نه پورې کولو په هڅه کې پاتې راغی؛ د بغاوت څو ساعته نه وو تېر چې پوتین یې د ارامولو خبرداری ورکړ. هغه د ۲۰۲۳م کال د جون په ۲۴مه، د ټلوویزیون له لارې وويل: «د واگنر د ځانگړې پوځي ډلې وسله وال بغاوت، خیانت دی او هرڅوک چې د روسیې د پوځ پر وړاندې وسله پورته کړي؛ سزا به یې ورکړل شي. امنیتي ادارو ته امر شوی چې د ترهگرۍ پر وړاندې مبارزې وضعیت اعلان کړي. روانه جگړه له موږ غواړي چې د بهرنیو پلانونو پر وړاندې یو موټی شو. د تیرې شپې په جریان کې مې د ټولو کچو له پوځي مشرانو سره اړیکه لرله او د دغه گواښ پر وړاندې به زموږ غبرگون ډېر جدي او غوسه ناک وي. څه چې وشول یو خیانت او پر موږ له شا وار و. په داسې حال کې چې روسیه له نازیانو سره په جگړه کې ښکېله ده، ځینې کسان د دغه بغاوت له لوري جنایي فعالیتونو ته هڅول شوي. هر ډول داخلي نا ارامی د دولت لپاره خطرناک گواښ دی او دا د روسیې د خلکو پر مخ خپېره ده. پوتین د واگنر پر مشر تور پورې کړ چې "شخصي موخې" لري. د پوتین د څرگندونو په ځواب کې د واگنر مشر وويل: «پوتین زموږ په ځاین بللو کې سخته تېروتنه وکړه.» هغه د پوتین د څرگندونو په اړه زیاته کړه: «پوتین ناسمه لار غوره کړه او روسیه به ژر نوی ولسمشر ولري.» (ټلیگراف، ۲۰۲۳م کال، د جون ۲۴مه)

۵. دلته وضعیت ډېر خراب شو؛ په ځانگړې توگه دې ته په کتو چې د اوکراین جگړه د روسیې لپاره ستونزمنه ده. دا جگړه پرته له کوم پرمختگه روسیه استهلاکوي او مادي او انساني سرچینې یې ضایع کوي. ان ویلی شو چې تر اوسه هېڅ پرمختگ نه لري، بلکې یوازې له خپل موقعیت څخه دفاع کوي او په ځینو برخو کې د شاتگ په حال کې دي. نو دغه بغاوت د روسیې او په ځانگړې توگه د پوتین لپاره -چې د ځان او روسیې لپاره یې یوه برخلیک ټاکونکې جگړه کې راگیر دی- ډېر خطرناک دی. په دغه حساس وضعیت کې د روسیې ولسمشر له خپل

بیلاروسی سیال څخه وغوښتل چې د بغاوت د مخنیوي لپاره منځګړیتوب وکړي او ستونزه په سوله ییز ډول حل کړي. د بیلاروس د ولسمشرۍ ماڼۍ په بیانیه کې راځي: «د بیلاروس ولسمشر، لوکاشینکو د واګنر ډلې له مشر سره د خپلو خبرو اترو پایلې مفصلې له ولسمشر پوتین سره شریکې کړې او پوتین یې د هڅو مننه وکړه.» د واګنر مشر ته د امنیتي ضمانت په ګډون د دغه ناورین د حل وړاندیز وشو. خبرې اترې له پوتین سره په همغږۍ مخته تلې. د کرملین ماڼۍ ویاند، دیمیتري پيسکوف هغه ټکي په ډاګه کړل چې پوتین او لوکاشینکو توافق پرې کړی و: «د واګنر ډلې ځینې غړي، چې له پیل څخه د پریګوژین له بغاوت سره مخالف وو د دې فرصت لري چې د پوځ په لیکو کې شامل شي او له دفاع وزارت سره تړون وکړي. د دوی پر وړاندې به هیڅ ډول قانوني اقدام نه کېږي. د واګنر ډلې نور غړي باید بیرته خپلو اډو ته لاړ شي؛ هغوی چې نه ځي هم له دفاع وزارت سره تړون کولی شي. پریګوژین بیلاروس ته ځي او جنایي قضیه یې تړل کېږي.» (سرچینه: Russia Today، ۲۰۲۳م کال، د جون ۲۵مه)

په دې توګه، پوتین دغه بغاوت ارام کړی شو او په ورته وخت کې یې ځان او روسیې ته ډېر زیانونه واړول.

۶. ښکاري چې د واګنر مشر دغه بغاوت له کوم منظم پلان پرته او ناڅاپه پیل کړی و؛ له ځان سره یې ویلي وو چې که مسکو ته ورسېږم او ملاتړ ترلاسه کړم او دولت مې مخه ونه شي نیولی؛ پوتین به لرې او پر ځای به یې کېنم. داسې ښکاري چې د دغه کار زړه یې ونه شو کړی او له ناکامۍ ووېرېد. د دې ترڅنګ د بیلاروس له لارې د پوتین اخطارونه او د بښنې او بیلاروس ته د پرېښودو په اړه د پوتین وسوسې ور ورسېدې. لکه د خطر پر ځای یې چې امن غوره بللی وي؛ نوموړي د ۲۰۲۳م کال، د جون په ۲۵مه تر دغه تړون وروسته د ټلګرام له لارې وویل: «د وینې تویولو د مخنیوي لپاره، زموږ سرتیري بیرته خپلو اډو ته ځي. خوشاله یو چې تر دې دمه وینه توی نه شوه. د جون په ۲۳مه مو د عدالت راوستو لپاره حرکت پیل کړ او په یوه ورځ کې د مسکو ۲۰۰ کیلومترۍ ته ورسېدو.»

۷. په دې توګه، پوتین د لنډمهال لپاره د دغه ناورین مخه ونیولې شوه او د ۲۰۲۳م کال، د جون په ۲۶مه یې د روسیې په ټلويزیون کې وویل: «د واګنر د بغاوت په شندولو سره مو په روسیه کې د یوه لوی ناورین مخه ونیوله. د دغه ناورین د سوله ییز حل په برخه کې د بیلاروس د ونډې مننه کوو. په دې کې هېڅ شک نشته چې په روسیه کې د دغه وسله وال بغاوت همغږي کوونکو له خپل هېواد سره خیانت کړی او وروستيو پېښو وښوده چې هر ډول باج اخیستل بلاخره ناکامېږي.» پوتین د واګنر جنګیالیو ته خپل وړاندیز بیا تکرار کړ چې هم له پوځ سره د یو ځای کېدو او هم بیلاروس ته د تلو اجازه لري. ده وویل: «غرب او کییف په روسیه کې د کورنۍ جګړې پلان درلود؛ خو امنیتي ادارو د روسیې د ساتنې په اړه پر خپله لوړه او ژمنه وفا وکړه»

دا بښي چې دغه بغاوت روسيه وگوانبله او نظام يې ولرزاوه؛ د پوتين شهرت او حيثيت ته يې زيان ورساوه او د روسيې نړيوال موقف يې اغېزمن کړ. دغه بغاوت وښوده چې د روسيې داخل متزلزل او بې ثباته دی.

۸. په دغه بغاوت کې د غرب د دريځ په اړه بايد ووايو چې پيل او پای، دواړو يې غرب حيران کړ. غرب يې دوام غوښت؛ خپل ټول پام يې دې خواته راواړاوه او په دې اړه د غربي دولتونو د چارواکو ترمنځ ټليفوني اړيکې پيل شوې. ځکه چې دغه بغاوت د اوکراين د جگړې مسير بدلولی شو او شونې وه چې د غرب موخې پوره کړي.

امريکا يې خپل دريځ د ولسمشر بايدن له خولې داسې بيان کړ: «غرب په روسيه کې د واگنر ډلې له بغاوت سره هيڅ تړاو نه لري او په روسيه کې دا پيښې د واک پر سر د ناندريو يوه برخه ده.» ده زياته کړه: «ما ملي امنيت ته امر کړی چې د روسيې تحولات له نږدې وڅاري.» د امريکا د بهرنيو چارو وزير، بليکېن وويل: «د دغه بغاوت وروستې څپرکي مو لا نه دی ليدلی؛ خو بايد ووايو چې دننه يو څوک شته چې د پوتين واکمني ننگوي او مستقيماً په اوکراين کې د جگړې د پيل له لاملونو سره مخالفت لري. دا مسله جدي او ځپونکې پايلې لري. که څه هم دغه شخړه ژر پيل او بېرته ژر ختمه شوه؛ خو د پوتين رهبرۍ ته سخت زيان گڼل کېږي. په روسيه کې دغه ناوړين له شک پرته مهمې پوښتنې راپورته کوي او بښي چې ريښتيني خنډونه شته.» (سرچينه: د امريکا سي بي اس او رويټرز، ۲۰۲۳ م کال، د جون ۲۶ مه)

د امريکا د بهرنيو چارو وزارت وياند، متيو ميلر وويل: «د واگنر وسله والې ډلې بغاوت د روسيې کورنۍ مسله ده او موږ دخالت نه پکې لرو. شنبه او د واگنر ځواکونو د بغاوت پر مهال موږ په مسکو کې د امريکا د سفير له لارې له روسيې سره د اړيکو چينلونه لرل. دا چې يوگني پرېگوژين مستقيماً د دغې جگړې د منطقي توجيه په اړه شک را پيدا کوي او وايي چې اساس يې پر درواغو ولاړ و، زموږ لپاره نوې خبره ده.» (د سعودي وټام او رويټرز، ۲۰۲۳ م کال، د جون ۲۶ مه)

د اروپايي اتحاديې د بهرنيو چارو وزيرانو د يوې اعلاميې په خپرولو وويل: «د دې اونۍ په پيل کې په روسيه کې بغاوت دا په ډاگه کوي چې په اوکراين کې د مسکو جگړه د داخلي بې ثباتۍ سبب شوې او د روسيې پوځي ځواک ماتېدونکي حالت ته بيايي.» د اروپايي اتحاديې د بهرني سياست همغږي کوونکي، جوزېف بورل ويلي: «د روسيې په سياسي نظام کې د ضعف ټکي په ښکارېدو دي او پوځي ځواک يې ماتېږي.» (سرچينه: د سعودي وټام، ۲۰۲۳ م کال، د جون ۲۶ مه) د ناټو عمومي منشي، ينس سټولټنبرگ په ډاگه کړه: «هغه پيښې چې روسيه يې شاهدې وه، د هغوی داخلي مسله ده.» او زياته يې کړه: «موږ داسې نښې نه وينو چې روسيه دې د اټومي وسلو کارولو ته چمتووالی نيسي.» (سرچينه: سکای نيوز، ۲۰۲۳ م کال، د جون ۲۶ مه)

۹. په دې توگه امریکا او غرب په ډاگه کړه چې له دغه بغاوت سره هيڅ تړاو نه لري. په هرصورت، پر دغه ټول ټينگار سربېره، بيا هم لري نه ده چې په ځانگړي ډول امریکا، د واگنر مشر په يوه ډول دغه کار ته هڅولی وي. دې ته په کتو چې د واگنر د مشر تر قوماندې لاندې مهم کسان جنایي سابقه لري؛ سخته ده چې هغه دې داسې کار وکړي! هغه د شوروي اتحاد تر ړنگیدو وروسته د روسیې لومړني ولسمشر، یلسین ته ورته دی چې د امریکا په هڅونه او توجیه واک ته ورسېد او شوروي اتحاد یې ړنگ کړ. دغه واقعیت وروسته افشا شو. په دې مسله کې هم دا احتمال شته؛ واشنگتن پوست د ۲۰۲۳ م کال، د مې پر ۱۵ مه ولیکل چې د واگنر ډلې مشر په یوه افریقایي هېواد کې له یو شمېر اوکرایني چارواکو سره کتلي او دې ته یې چمتووالی ښودلی چې که په باخموت کې روسي ځواکونو د ده ځواکونه یوازې پرېښودل؛ د روسیې د وسله‌والو ځواکونو په اړه به کیف ته معلومات ورکوي. دغې ورځپاڼې ادعا کړې چې دا معلومات یې د امریکا له افشا شویو استخباراتي اسنادو او یو شمېر امریکایي او اوکرایني چارواکو څخه تر لاسه کړي، چې نه یې غوښتل نوم یې واخیستل شي. خو د واگنر مشر د ټلگرام له لارې دغه معلومات رد کړل او د خدا وړ یې وبلل. د کرملین مانې ویاند، دیمیتري پيسکوف په دې اړه وویل: «د واشنگتن پوست لخوا خپاره شوي معلومات یوازې گمراه کوونکي خبرونه دي.» (سرچینه: فرانس پرس، ۲۰۲۳ م کال، جون ۱۶ مه)

که څه هم کرملین او د واگنر مشر دغه معلومات رد کړل؛ خو د روسیې پر پوځي عملیاتو د واگنر د مشر نیوکه او د پوتین د گمراه کولو په اړه پر دفاع وزیر تورونه د دې لپاره وو چې ځان د پوتین له نیوکې او غچ خلاص کړي. په ځانگړې توگه کله یې چې وویل پر دغې جگړې باور نه لري او ناسمه ده. ځکه دی پوهېده چې په اوکراین کې د جگړې د پیل پرېکړه د دفاع وزارت نه، بلکې پخپله د پوتین وه. د ۲۰۲۲ کال د فبرورۍ په ۲۲ مه، تر جگړې دوې ورځې وړاندې، پوتین د خپل حکومت ټول غړي راټول کړل او دغه ناسته د روسیې ټلويزیوني شبکې له لارې په ژوندۍ بڼه خپرېده. نو د جگړې پرېکړه د دفاع وزیر نه، بلکې د پوتین وه.

دغه مسله غرب، په ځانگړي ډول امریکا خوشاله کوي. نو لري نه ده چې د اوکراین له لارې یا یې مستقیماً د واگنر له مشر سره اړیکه نیولې وي او دغه کار ته یې هڅولی وي. خو کله یې چې د پوتین خبرداري ولیدل، لکه پر ځان چې یې باوره شوی وي، له خپل دریځه پر شا شو او غوره یې وبلله چې ځان وژغوري او په بیلاروس کې د تبعید ژوند وکړي.

۱۰. دغه بغاوت په ۱۹۹۹ م کال کې د پوتین تر واکمنېدو وروسته د هغه لپاره تر ټولو لویه ننگونه وه او لري نه ده چې نور کسان هم د داسې کار کولو ته وهڅول شي؛ ځکه چې د یوې داسې ډلې مشر چې ډېری غړي یې مجرمین دي، په دې وتوانید چې د پوتین ددبده او شوکت ولړزوي. نو ښکاري چې پوتین تر هغه څه ډېر کمزوری

دی چې فکر یې کېږي او دا چې اوس په ستونزو کې راگیر دی؛ تر دې حده چې له بغاوت کوونکو سره یې خبرې اترې غوره وبللې! نو دغه پېښه د پوتین پر مخ کلکه خپېږه وه او د ده د دولت پر رهبرۍ یې باور ډېر کم کړ.

په شرق او غرب کې د کفرې استعمارګرو دولتونو واقعیت همداسې دی. د پایښت او دوام سبب یې دا دی چې د ننگولو څوک یې نشته. لکه تاریخ چې تکرارېږي او ځمکه د خلافت لمر راپورته کېدو ته تیارېږي، تر څو یو ځل بیا اوسنی فارس او روم له منځه یوسي. روسیه او غرب هم پخوا او هم اوس د مسلمانانو پر ضد دسیسې جوړوي؛ دواړه شر دي او د اسلام او مسلمانانو پر وړاندې جګړه کې یو تر بل کم نه دي! الله سبحانه و تعالی به د دوی ټولې هڅې ناکامې کړي؛ دواړه به یو له بل سره ښکېل کړي او له شک پرته به خپل دین ته نصرت ورکوي چې بشر د دوی له شر څخه خلاص شي!

﴿إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَادُ﴾

ژباړه: «باور ولری چې موږ د خپلو پیغمبرانو او مومنانو مرسته هرو مرو د دې دنیا په ژوند کې هم کوو او په هغه ورځ به یې هم وکړو چې کله شاهدان ولاړ وي.» [غافر: ۵۱]

۱۴۴۴ هـ. ق کال، د ذوالحجې ۱۳ مه

۲۰۲۳ م کال، د جولای ۱

ژباړه: فریدون محتاط